

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

Wiener klinische Wochenschrift. 1923, No. 43.

F. CHVOSTEK. *Asthma cardiale und Stenokardie*. — Voordracht van den artsencursus.

R. BAUER und W. NYIRI. *Zur spezifischen Therapie von Tumoren*. — JOANNOVICS wil door inspuiting van door trypsine verteerd gezwelweefsel gunstige uitkomsten bereiken bij de bestrijding van gezwellen. BAUER heeft in plaats van vertering door trypsine gebruikt gemaakt van de ontledende werking van hoogverwarmde stoom op het gezwel. Hij verkrijgt hierdoor een nauwkeurig afmeetbare hoeveelheid admiedalbumine en spuit dit intraveneus in bij patiënten die reeds een radicale operatie ondergaan hebben. Daar hij zelf over te weinig geschikte lijdens beschikt, roept hij de medewerking in van andere onderzoekers.

OTTO FÜRCH. *Ueber Hormontherapie*. — Voordracht van den artsencursus.

TAI WATANABE. *Desinfektionsversuche mit Bakteriophagen*. — Hij onderzocht de bacteriophagen tegenover coli- en FLEXNER-bacillen verkregen uit de darmen van runderen. Uit zijn proeven blijkt, dat ontsmettingsmiddelen, zooals carbol, salicylzuur, lysol enz. zeer snel de bacteriophagie opheffen, maar dat door overenting de doodende kracht terugkeert, dus deze stoffen wel remmend maar niet zoo snel doodend op de bacteriophagen werken.

L. BERZELLER. *Ueber die biologische Wertung von Nahrungsmittel*. — Slot volgt.

J. ED. ST.

Münchener medizinische Wochenschrift. 1921, No. 44.

A. MÜLLER. *Die rachitische Muskelerkrankung und ihre Bedeutung für das Krankheitsbild, die Pathogenese und die Behandlung der Rachitis*. — De spieren zijn bij rachitis hypertonisch, een bepaalde groep is verkort en verhard, een andere groep gerekt en gezwollen, alle zijn min of meer atrophisch, vooral de laatste groep. Deze hypertonie, die bij den zuigeling reeds vóór de andere verschijnselen aantoonbaar is, is de maatstaf voor den ernst van de aandoening. Zij veroorzaakt in hoofdzaak de misvormingen, ook het caput quadratum, terwijl de hypertonie der halsspieren leidt tot secretstuwung in de schildklier en de epitheelchaampjes met de gevolgen daarvan (polysarcie, apathie, armoede aan kalk, beenverweeking enz.). In het latere leven bewerkt zij rheumatische en nerveuze toestanden. De behandeling van rachitis moet in hoofdzaak bestaan uit een bepaalde massage, die uitvoerig besproken wordt.

F. J. KAISER. *Sind bei der Pylorusausschaltung die Methoden der Absperrung, insbesondere die mit autoplastischem Material, der Durchtrennung vorzuziehen?* — KAISER verkiest de pylorotomie. Hij somt de bezwaren op, die kleven aan de afsluiting van den pylorus bijv. door een fasciëring.

O. GOETZE. *Die mechanische Nachbehandlung Laparotomierter (sofortige Aufrichtung auf dem Bettbänkchen; Bewegungsübungen). Eine Vervollkommnung der Methode des Frühaufstehens*. — De voordeelen van het vroege opstaan zonder de daaraan verbonden nadeelen kan men benutten door den patiënt onmiddellijk na de operatie in bed in een door GOETZE uitgedachten zetel (afgebeeld) te laten zitten. Daarbij laat hij passief en actief bewegen.

R. FEISLY. *Beiträge zur Blutgerinnungsbeschleunigung mittels Röntgenstrahlen*. — Röntgenstralen bespoedigen de bloedstolling. Dit berust op te gronde gaan van leucocyten en bloedplaatjes respectievelijk op vrijkomen van een de bloedstolling bevorderend cytozym. Miltbestraling tegen bloedingen is dus voor een deel een autocytozymbehandeling.

H. W. SIEMENS. *Zur Kenntnis der salvarsanresistenten Syphilis*. — Ziektegeschiedenis.

P. NIEDERHOFF. *Ueber den Nachweis und das Verhalten der Extraktlipoide bei den verschiedenen Flockungsreaktionen.* — Uitvoerige beschrijving van het onderzoek der vlokken. Deze bestaan bijna geheel uit lipoiden; indien zij globuline bevatten, is dit slechts zeer weinig. Het uitvlokken verklaart NIEDERHOFF door wateronttrekking aan de lipoïeddeeltjes.

K. GRASSMANN. *Zur Bestimmung des Herzspitzenstosses.* — De tepellijn is hiervoor onbruikbaar, men mete den afstand van den hartstoot tot het midden van het borstbeen met den goniometer. Normaal verhoudt zich deze afstand tot de breedte van de borstkas ter hoogte van de basis der longen als 1:2.82.

L. STERN—PIPER. *Ueber Bauchdeckenreflexen (Ihre elektrische Auslösbarkeit und ihre Bedeutung als Degenerationszeichen).* — Bij slapen of vetten buikwand laten zich de reflexen beter opwekken met den faradischen stroom dan op andere wijze, terwijl zich verhooging of verzwakking der reflexen en verschillen rechts en links beter laten vaststellen. Asymmetrie der buikreflexen is dikwijls een degeneratieteeken.

GÖRL und VOIGT. *Soll bei universeller Psoriasis mit Röntgenstrahlen behandelt werden?* — Bij een hider aan algemeene psoriasis verdween de afwijking geheel na bestraling van een beperkt gedeelte van de huid.

A. HENRICHSEN. *Ueber einen Fall von Fremdkörperdivertikulitis des MECKELschen Divertikels.*

F. BURGDÖRFER. *Die Bevölkerungsentwicklung im Deutschen Reich vor, in und nach dem Krieg.* — De statistiek leert o. a., dat Duitschland door den oorlog 11 millioen inwoners heeft verloren; einde 1920 mocht men een bevolking van 73 millioen verwachten, terwijl deze slechts 62 millioen bedroeg.

F. SEIBOLD. *Zur Aetiologie der Akne vulgaris.* — Twee gevallen, die den indruk geven, dat scabies voorbeschikt voor acne vulgaris.

FRIEDLIEB. *Ein einfaches Instrument zur leichteren Ausführung intravenöser Injektionen.* — Afgebeeld.

DURLACHER. *Luftkissen pessare.* — Een ballon, die de patiënte ledig gemakkelijk in de vagina brengen kan en daarna opblazen.

BIEDERMANN. *Natur und Entstehung diastatischer Fermente.* — Opmerkingen bij het artikel van ROTHLIN.

GRASSL. *Zur Frage der schmerzlosen Geburt.* — Opmerking bij het artikel van NASSAUER.

O. FEIS. *Zwei Angaben der Frankfurter Stadtärzte aus den Jahren 1623 und 1626.*

A. KRECKE. *Die Behandlung des Kropfes.* — Niet zelden helpt het overbrengen van den lijder naar een streek, waar krop niet voorkomt. Steeds verbiedt men het drinken van water. Jodium en schildklierpraeparaten zijn alleen van nut bij de weeke struma van jonge lieden, overigens zijn zij schadelijk; men geve liefst euthyreoltabletten (lipojodine, chinine, calcium en silicium). Tegen Röntgenbestraling wordt gewaarschuwd. KRECKE bespreekt verder de aanwajzingen, gevaren enz. der operatieve behandeling.

La Presse médicale. 1921, No. 86.

J. C. BLOCH et J. CHARRIER. *Notes sur le traitement chirurgical des goîtres en Suisse.* — Aanwajzingen, techniek, zooals die door DE QUÉRVAIN en anderen te Bern worden toegepast.

H. ABOULKER. *L'anesthésie locale est applicable au traitement chirurgical de toutes les formes du cancer de la langue et du pharynx.* — Sedert hij plaatselijk ongevoelig maakt, verrichtte ABOULKER 13 pharyngectomieën met 0 pCt. sterfte. Daarvóór was de sterfte 55 pCt. De methode wordt hier niet beschreven.

R. LERICHE et J. HAOUR. *Du mode d'action de la sympathectomie périartérielle sur la réparation des tissus et la cicatrisation des plaies.* — In het gebied van de behandelde arterie is de genezing van hardnekkige zweren en wonden bespoedigd.

Proeven bij konijnen leeren, dat dit berust op vasodilatatie in dit gebied (beter doorvloeijing met bloed, verhoogde bloeddruk, hogere temperatuur).

XXIe Congrès de l'Association française d'urologie (suite).

IIe Congrès de l'Association des gynécologues et obstétriciens de langue française (suite).

La Presse médicale. 1921, No. 87.

F. DE MELLO. *Traitement de la lèpre*. — DE MELLO nam bij eenige lepralijders een aanmerkelijke verbetering waar na behandeling met gynocardas natricus; eenige gevallen van beginnende lepra tuberculosa zijn vermoedelijk, zoowel klinisch als bacteriologisch, hersteld. Soms, vooral bij oude lepra en lepra anaesthetica, zag hij geenerlei verbetering. Hij spuit het middel liefst intraveneus in of, als hiertegen bezwaar bestaat, intfamuscúlair; de gelijktijdige toediening per os acht hij overbodig.

DARTIGUES. *L'Hysterectomie abdominale totale avec drainage péritonéal direct*. — Techniek; vele afbeeldingen.

A. C. GUILLAUME. *Le système sympathique. Les appareils organiques locaux*.

J. ROUILLARD. *Des analogies du virus herpétique et du virus encéphalitique*. — Literatuuroverzicht.

XXIe Congrès de l'Association française d'urologie (fin).

IIe Congrès de l'Association des gynécologues et obstétriciens de langue française (fin)

La Presse médicale. 1921, No. 88.

A. BROCA. *Aspects cliniques de la syphilis articulaire; origine traumatique possible*. — Fraaie klinische les. Uitvoerig behandelt BROCA de syphilis van het kniegewricht naar aanleiding van 20 gevallen, die bijna alle met verkeerde diagnose (tuberculose, rheumatisme enz.) onder zijn behandeling kwamen. Meermalen ging aan de verschijnselen een trauma vooraf.

Rivista critica di clinica medica. 1921, No. 24.

GIULIO NATALI. *Alcune ricerche cliniche sulla eteroproteinterapia nel tifo*. — Schrijver heeft in navolging van MICHELI en QUARELLI en van BOZZOLO en FANZIO 10 typhuslijders behandeld met intraveneuze inspuiting van cholera-vaccin; in 5 gevallen zonder eenige uitkomst, in 4 gevallen werd een gunstige invloed op de temperatuur gezien, in één geval slechts scheen de typhusbesmetting overwonnen te worden; niettegenstaande de wisselende uitkomsten ook bij de andere onderzoekers en de onmogelijkheid om de soms vrij ernstige reactie te voorzien, meent schrijver, dat deze methode altijd kan worden beproefd met eenige hoop op succes en, zonder groote vrees.

Rivista critica di clinica medica. 1921, No. 25.

NICCOLÒ NICCOLAI. *La sindrome di Unverricht (polyclonia ed epilessia)*. — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1921, No. 26.

NICCOLÒ NICCOLAI. *La sindrome di UNVERRICHT (polyclonia ed epilessia)*. — Slot. Beschrijving van een alleen klinisch waargenomen geval, hetwelk een bijdrage levert voor den corticalen oorsprong der ziekte, waarvoor pleitten ernstige psychische stoornissen, de invloed van psychische momenten op de motorische verschijnselen, het verband tusschen de polyclonie en de convulsieve aanvallen en de aanwezigheid van bijkomende verschijnselen van zuiver epileptischen aard.

CARLO ALESSANDRI. *A proposito di alcune ricerche farmaco-dinamiche sul sistema nervoso vegetativo del tifo*. — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1921, No. 27.

CARLO ALESSANDRI. *A proposito di alcune ricerche farmaco dinamiche sul sistema nervoso vegetativo del tifosi.* — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica, 1921, No. 28.

ALESSANDRO AMATO. *Sulla applicabilità della legge delle reazioni monomolecolari al processo di reversione del fenomeno di sensibilizzazione opsonica ed in genere al processi chimici incompleti.* — Bestrijding van een geschrift van MARRASSINI.

CARLO ALESSANDRI. *A proposito di alcune ricerche farmaco dinamiche sul sistema nervoso vegetativo del tifosi.* — Slot. Schrijver heeft bij zes typhuslijders den invloed nagegaan van inspuitingen van adrenaline, endohypophysine, endothyreoidine, sulfas atropini, hydrochloras pilocarpini en sulfas eserini op den bloeddruk, den pols, de ademhaling, de temperatuur, vasomotorische stoornissen (dermographie) miosis of mydriasis en verdere algemeene verschijnselen. De uitkomsten zijn niet in het kort weer te geven.

Rivista critica di clinica medica. 1921, No. 29.

GIULIO NATALI. *Sul contenuto proteico degli essudati con speciale riguardo di quelli che vanno spontaneamente riassorbendosi.* — Wordt vervolgd.

WOLFFENSBERGER.

British medical Journal. No. 3165. August 27.

F. GOLLA. *Luminal contrasted with bronciale epilepsy.* — In de behandeling der epilepsie bleek luminal vaak beter resultaten te geven dan broom, vooral in die gevallen waar de aanvallen dikwijls (bijv. meermalen daags) optraden. In het algemeen werd het door de patiënten uitstekend verdragen.

F. LINDSAY SANDES. *Recurring dislocation of the shoulder joint.* — Na een theoretische beschouwing wordt een operatie-methode aangegeven, die in 5 gevallen met goed gevolg werd toegepast.

The British medical Journal. No. 3167. September 10.

J. L. AYMARD. *Hare-lip and cleft-palate: A war influence.* — Een verbetering van de operatie-techniek, die in 1917 door ESSER is aangegeven.

The British medical Journal. No. 3168. September 17.

Geen oorspronkelijke artikelen. Alleen verslagen van de Annual meeting van the British Medical Association te Newcastle.

The British medical Journal. No. 3169. September 24.

P. F. HENING. *The sensations as reflex manifestations.* — Zuiver physiologisch^e verhandeling, waarin alle levensverrichtingen worden beschouwd als reflexen langs het centrale zenuwstelsel. Alle ziekteverschijnselen zijn dan stoornissen in den normalen samenhang van physiologische reflexen of het ontstaan en op den voorgrond treden van pathologische.

PETER DANIEL. *Some points in abdominal diagnosis.* — Aardige beschrijving van de moeilijkheden, die zich kunnen voordoen bij het herkennen van acute buikaandoeningen. Vooral wordt er op gewezen, naast de plaatselijke verschijnselen speciaal te letten op pols en temperatuur in het verloop der ziekte.

J. ENNEKING.

Dermatologische Wochenschrift. 1 Oct. 1921.

E. PULAY, *Stoffwechselfathologie und Hautkrankheiten.* — Voortzetting der mededeelingen over de chemische bestanddeelen van het bloed bij verschillende huidziekten. 9de mededeeling: In een geval van lymphogranulomatosis na

influenza, dat echter na autopsie lymphosarcomatosé bleek, vond hij een te groot urinezuurgehalte van het bloed. rode mededeeling: bij sclerodermie toonde hij in 2 gevallen een te hoog kalkgehalte aan. Er wordt ook kalk in de weefsels teruggehouden. 11de mededeeling, bij RAYNAUD's ziekte was in 3 gevallen vermeerdering der „Reststikstoff" waar te nemen. 12de mededeeling: Verhoogd cholesterolgehalte van het bloed in een geval van erythema multiforme met peliosis en 4 gevallen van xanthoom (14de mededeeling). Ook werden onderzocht Lichen (VIDAL), lipomatosis dolorosa en erythema nodosum (13de, 15de en 16de mededeeling).

C. GUTMANN. *Das Eucupin bei der Behandlung der Follikulitis barbae.* — In een hardnekkig geval (schrijver zelf) hielp het irpenseelen des avonds met eucupini hydrochor. 2, oxyd. zinc., talci veneti, glycerini, aq. dest. spirit. aa ad 40.

Dermatologische Wochenschrift. 8 Oct. 1921.

MENAHEM HODARA. *Ein Fall von Porokeratosis Mibelli.* — De oorzaak dezer zeldzame aandoening nog duister.

E. DEUSSEN. *Beiträge zur Kenntnis der.... Balsamika.* — Onderzoek van Rawahars.

Dermatologische Wochenschrift. 15 Oct. 1921.

K. SATO. *Beitrag zur Kenntnis des „blauen Naevus“.* — Bijzonder gevormde pigmentcellen in de cutis die geen Dopa-reactie geven en diep in de cutis liggende languit gerekte cellen, die wel met Dopa te kleuren zijn, evenals bij de mongolen-vlek en de blauwe huiddeelen van sommige apen.

H. VOSS. *Ueber Odyx. 0.05, ein neues Teerpraeparat.* — Het is licht gekleurd en wordt op de huid gepenseeld. Het brengt geen ortsteking te weeg. Bij parasitaire huidziekten zijn gunstige uitkomsten er mee verkregen.

F. ZIMMERN. *Die okkulte Schwankung der Serum-Reaktion bei primärer Lues.* — Noodzakelijkheid om gedurende de eerste kuur, die in het sero-negatieve luesstadium aanvangt de reactie van WASSERMANN te herhalen, opdat blijke of de reactie intusschen positief werd of negatief bleef. Het onderzoek bij de eerste drie inspuitingen is voldoende. Wordt de reactie positief, dan is het geval niet meer geschikt om met een abortiekuur behandeld te worden.

Dermatologische Wochenschrift. 22 Oct. 1921.

M. CAMPLANI. *Ein Fall von universellem systematisiertem Naevus.* — Hyperkeratotische lineaire naevus (goede afbeeldingen).

MENAHEM HODARA und HOULOSSI BEHDJEL. *Experimentelle histologische Untersuchungen über die Wirkung des Sublimats auf die normale Haut.* — Sublimaatcollodium 1 pCt. bewerkt ontstekingachtige veranderingen met verweeking van de hoornlaag. Sterkere concentraties van het sublimaat necrotiseeren de epidermis, welke zonder littekenvorming afgestooten wordt.

S. MENDES DA COSTA.

TIJDSCHRIFTEN.

Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, Deel 61, Afl. 4.

A. A. HULSHOFF. *Over opleiding van medische hulpkrachten.* — Dringt — zeer terecht — aan op een veel eenvoudiger opleiding dezer hulpkrachten dan door de medisch-onderwijscommissie wordt voorgesteld. Stelt den eisch: een groot aantal en goedkoop. Wenscht geen „hulpdokters" maar mantriverplegers.

W. J. BAIS. *Vergiftiging met zaden van Artocarpus polyphema.* — Schrijver zag een vergiftiging van 16 Javanen na het eten dezer in het wild groeiende Nangka-

soort, waarvan het vruchtvliesch geler en beter van smaak is dan dat van de gewone Nangka. De verschijnselen bestonden in: braken, duizeligheid, lage lichaamstemperatuur, geringe polsfrequentie en in de meer ernstige gevallen coma en wijde, slecht reageerende pupillen. Allen herstelden.

J. A. M. J. JENNISSEN. *Over de aetiologie, diagnostiek en behandeling van het ulcus duodeni en het ulcus ventriculi in de MAYO-clinic.* — Mededeeling o. a. van belangrijke onderzoekingen van ROSENOW, die aantoonde, dat streptokokken, gekweekt uit zweren van maag en twaalfvingerigen darm na dierpassage en inspuiting in de ader van proefkonijnen bij deze dieren in 60 pCt. van de 103 gevallen een zweer in maag of darm deed ontstaan, bij de controledieren in slechts 9 pCt.. (Voor ontsteking van blinden darm en galblaas zou hetzelfde gelden). Belangwekkende beschrijving van den gang van het onderzoek, dat in den regel drie dagen duurt, en van de behandeling, die als regel bestaat in de gastro-enterostomia retrocolica posterior met korte jejunumtis, na verwijdering van de zweer met den Paqu lin. Als na opening van den buik geen zweer duidelijk zichtbaar is, wordt niet geopereerd.

O. L. E. DE RAADT. *De decentralisatie der hondsdolheidbehandeling in Nederlandsch-Indië.* — Naar aanleiding van het stuk van PONDMAN in aflevering 1. Deel 61 (waarin deze verslag deed van de proeven door hem genomen over de werkzaamheid van dood virus bij de behandeling der hondsdolheid en waarbij deze tot dezelfde uitkomsten gekomen was als SEMPLE zie *Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1920, bldz. 965. Ref.) stelt schrijver duidelijk de groote voordeelen van de nieuwe methode in het licht. Hij oordeelt zeer terecht, dat er geen enkel wezenlijk bezwaar is om deze behandeling in haar geheel toe te passen en dat het de hoogste tijd is om maatregelen te treffen om het vaccin in voldoende hoeveelheid overal, waar zulks mogelijk is, ter beschikking te stellen. Dus niet met „buitengewoon langzamen overgang”, zooals PONDMAN wil, maar zoo spoedig mogelijk (bldz. 3282, *Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1921).

J. A. HENDRIKS. *Geneeskundige verzorging van Nederlandsch-Indië.* — Komt even als de overige schrijvers over dit onderwerp tot de gevolgtrekking, dat het geen aanbeveling verdient de door de commissie voorgestelde opleiding van hulp-artsen in het leven te roepen, maar dat mantriverplegers voor het beoogde doel nuttiger en goedkoper zullen zijn.

F. E. A. HAZEBROEK. *Behandeling van venerische bubonen met melkinjecties.* — Gunstig gevolg bij acute bubadenitis veroorzaakt door ulcus molle en gonorrhoe. Hartlijders verdragen de behandeling niet.

A. C. VAN DER TOGT. *Rietsuikerlavementen bij amoebendysenterie.* — Waar emetine en andere beproefde middelen gefaald hebben, is het toedienen van lavementen met een 20 tot 40 pCt. rietsuikeroplossing aan te bevelen. De lavementen werden gegeven tweemaal daags ter grootte van een halven liter.

P. J. STIGTER. *Bezit het gebouw der spraak slechts twee steunpilaren?*

W. F. THEUNISSEN. *Onze psyche en hare wisselwerking met de omgeving.* — Leent zich niet tot een referaat.

J. F. A. POOL. *Jaarverslag over 1920 van het Scheikundig Laboratorium te Weltevreden.* — Bevat o. a. beschouwingen over de redenen, die het legerbestuur er toe hebben geleid om in October 1918 de zilvervliesrijst te doen vervangen door geheel of nagenoeg geheel afgewerkte rijst. De reden blijkt te zijn: toegeven aan voortdurende klachten der soldaten.

B. M. VAN DRIEL.